PRÓBAÉRETTSÉGI • 2004. május

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINT

SZÖVEGALKOTÁS

180 perc

OKÉV
ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI ÉRTÉKELÉSI ÉS VIZSGAKÖZPONT

OKI
Országos Közoktatási Intézet
National Institute of Public Education

SZÖVEGALKOTÁS

Figyelem! Az alábbi feladatok közül csak egyet kell megoldania. Kérjük, húzza alá, melyik feladatot választotta!

Érvelés
Összehasonlító elemzés
Egy mű értelmezése

ÉRVELÉS

„Nincs a pénznél hathatósabb kártevő” *(Szophoklész)*

Milyen szerepet játszik, játszhat a pénz az ember életében, életének alakulásában? Érveljen Szophoklész kijelentésének igazságtartalma ellen és mellett egyaránt! Megállapításait legalább három-négy irodalmi példával szemléltesse! (A magyar és a világirodalomból egyaránt meríthet). Érvelésének adjon címet!
(Írása ne haladja meg a 4 oldal terjedelmet!)

V A G Y

ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS

Hasonlítsa össze Ady Endre *A Tisza-parton* és Juhász Gyula *Tiszai csönd* című költeményét. Fejtse ki a lírai énnek a megjelenített természeti elemekhez, a környezethez fűződő viszonyát, a közös motívum szerepét! Elemzésében vegye figyelembe a képek hangulatteremtő erejét, a stíluseszközök hatását!
(Írása ne haladja meg a 4 oldal terjedelmet!)

Ady Endre: *A Tisza-parton*

Jöttem a Gangesz partjairól,
Hol álmodoztam déli verőn,
A szívem egy nagy harangvirág
S finom remegések: az erőm.

Gémes kút, malom alja, fokos,
Sivatag, lárma, durva kezek,
Vad csókok, bambák, álom-bakók.
A Tisza-parton mit keresek?

(1905)

Juhász Gyula: *Tiszai csönd*

Hálót fon az est, a nagy barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.

Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.

Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstösek a tiszai hajók.

Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkan a harmonikát.

Magam a parton egymagam vagyok,
Tiszai hajók, néma társatok!

Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

(1910)

V A G Y

EGY MŰ ÉRTELMEZÉSE

„A költők, ahogy mondtam, egymásnak felelnek idő és tér távolságain át. /.../ Egymás formáit, képeit, témáit veszik át. Nincs tökéletes eredetiség.” *(Babits Mihály)*

Értelmezze Orbán Ottó művét! Térjen ki arra, milyen formai és tartalmi elemekkel, hogyan valósul meg a hagyományok megidézése! Miként gazdagodik a vers az evokáció által?
Írása ne haladja meg a 4 oldal terjedelmet!

Orbán Ottó: ***Melyben Balassi módján fohászkodik***

Isten szabad ege,
madarak serege,
széljárta, tág fényesség –
legfényesebb nekem,
aki nagy betegen
az erkélyről nézek szét,
röptében bemérve
s szememmel kísérve
egy-egy csapongó fecskét...

Ifjúság, mi lehet
e széles föld felett
szebb dolog az ép testnél?
Szándék és mozdulat
együtt küzd és mulat,
mint egy hiten két testvér,
s te csak röpködsz, hinta,
s könnyen haladsz, mintha
vajba mártott kés lennél.

Későn lett szavam rád,
levegős szabadság,
amikor már rég nem vagy,
ha fölkel is napod,
sugárzó alakod,
kívül süt csak, *ott benn* fagy;
az idő nagy hamis,
mint a szerelem is,
legizzóbb, ha épp elhagy.

Most hívlak hát téged,
szabd rám szemmértéked,
megfizettem az árát:
lappangó öregség,
bujkáló betegség
orgyilkos tőrként jár át –
tedd meg, hogy híved,
fölfoghassam műved
határtalan határát!

Egy rossz kempingszékben
ülve, mint az égben
görgő felhőgomolyban,
így beszéltem ahhoz,
ki télre nyarat hoz,
s nem tudni, ha van, hol van,
mégis ott van minden
sziromban és színben,
s minden halvány mosolyban.
(1992)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Figyelem! Az értékelő tanár tölti ki!

Írásbeli vizsgarészek	**Elérhető pontszám**	**Elért pontszám**
Szövegértés	**40**	
Szövegalkotás		
Tartalom	**20**	
Szerkezet	**20**	
Nyelvhasználat	**20**	
Összesen	**100**	
Helyesírás	**–15** (Levonható 0–15 pontig)	
Íráskép	**–3** (Levonható 0–3 pontig)	
	Összesen	